

EVİRİM İÇİNDE SANAT EĞİTİMİ POLİTİKALARI

Sanat Eğitimi – Yeni Yaklaşımlar*

Prof. Dr. İnci SAN

Bir toplumsal kurum olarak okul, bir toplumsal bilim ve düzence olarak eğitim nasıl toplumdaki bilimsel, sosyolojik, teknolojik, kültürel ve siyasal değişmelerle değişime uğruyorsa, sanat eğitimi de aynı değişimleri gösterir. Avrupa'da tarihsel gelişim içinde sanat eğitimi değişik ve ayrımlı erklere yönelmiş, çeşitli işlevsel ve ideolojik leitmotifler sanat eğitimine egemen olmuştur. Birbiriyle oldukça karmaşık bir biçimde düğümlenen bu işlev, arek ve ideolojiler arasından birtakım leitmotiflerin saptanabilmesi olanaklıdır. Bunların çoğunun kimi zaman evrensel anlamlar ve uzantılar taşıdıkları da anımsanmalıdır. Kısaca bu leitmotifleri şöylece özetleyebiliriz:

1) Dünya piyasasına daha nitelikli ve zevkli eşya sürebilme amacına dayalı, ulusal ekonomik leitmotif (Morris); 2) Endüstriyel kullanım eşyasının kitlesel fabrikasyondaki zevksizliğine karşı çıkararak, kentleşme olayına karşı gelerek, toplum yaşamının tümel olarak niteliğini yükseltmeyi, bireylerin zevkini eğitmeyi, dolayısıyla daha zevkli ve daha mutlu bir yaşamı amaçlayan leitmotif; 3) Kültürel değişimleri karamsarlıkla izleyen, büyük kent yaşamı, işçi hareketi, teknolojik gelişmeler gibi çağın getirdiği birtakım olgulardan uzaklaşmaya çalışan romantik ve usdışı leitmotif (içinde zaman zaman şövenist ve ırkçı eğilimler de yer almıştı); 4) İrsal güzellik ölçütlerine ve yüksek (!) sanata değer veren ırkçı leitmotif; 5) Halk sanatı ile sanat eğitimini birleştirmeyi öngören leitmotif; 6) Gelişen endüstrinin doğayı, çevreyi ve bu arada mimari mirası bozup yıkmaktan kaçınmadığı gerçeğine karşı çıkan görüş ve kentleşme, hızlı teknolojik gelişme, elektrikleşme, trafik yoğunluğunun artması gibi olgular karşısında doğaya özlem leitmotifi 7) Savaş zamanlarında ülke savunmasına yönelik leitmotif (savaş propagandası);

* Ç.Ü. Eğitim Fakültesinin 10. Kuruluş Yıldönümü Toplantısında sunulan Panel Konuşmasıdır.

8) Masum süslemeler ve doğalcı formlarla uğraşarak apolitik kılma leitmotifi; 9) Halk için sanat leitmotifi (sanat denen “yüksek” ve “nitelikli” olguyu halkın ayağına götürmek kaygısı altında yatan politik düşünceler); 10) Genç kültürden yana karamsar olan ve yaşamı düzenleme kaygıları taşıyan, aynı zamanda dinsel, ahlâksal ve tinsel boyutları olan müzsel eğitim leitmotifi;* 11) Evrensel olarak etkili olan “çocuktan yana, çocuktan çıkarak ve çocuk için” diye tanımlanabilecek leitmotif;12) Bauhaus öğretilerinin (başlıca Klee, Kandinsky ve Ittengibi sanatçı-öğreticilerin başlattığı) görsel yoğrumsal düşünme biçimini geliştirici leitmotif ki çağın soyut resim ve soyut sanatıyla bağdaşan ve plastik alanın grameri olarak nitelenen öğeler üzerinde durarak, içeriği bir yana bırakan ve biçimciliğe önem veren görüşleri getirmiştir; 13) Sanat ile politikayı bağdaştırmayı öngören, ideolojilerin irdelenip çözümlenmesine yönelik demokratik sol ve emansipasyoncu leitmotif. Tüm bu leitmotiflere evrensel anlamda gestalt ruhbilimci, sağaltımcı, yaratıcılık kuramlarına ilişkin görüş ve eğilimleri ve kitle iletişim araçlarına yönelik eleştirel didaktik yönsemeleri de katmak gerekir**.

Bir başka açıdan bakarsak, sanat eğitimi kimi zaman saray mensuplarının soylu çevrelerinde bir boş zaman uğraşı, kimi zaman burjuva kesiminde felsefe ve estetik kavramı içinde ele alınan bir olgu, kimi zaman küçük burjuvanın teknik ve mesleki eğitimi içinde düşünülen el sanatları düzeyinde ele alınmıştır.

Bu çeşitli görüş, eğilim ve kuramlar incelenirken değişik zamanlarda sanat olgusunun da değişik anlamlarda anlaşıldığı, bütün zamanlar ve dizgeye tüm katılanlar için geçerli, değişmeyen bir sanat kavramının düşünülemeyeceği de ortaya çıkmaktadır. Sanat kavramı, sürekli olarak *yeniden* üzerinde düşünülecek ve sanat olayına uzaktan yakından her katılanı kuşkusuz yeniden kuracağı bir kavramdır.

Böylesine değişken olan sanat kavramı, kuşkusuz sanat eğitiminin ve sanat eğitiminin de değişkenliğine yol açar. Ancak, çok genelde, tüm sanat eğitimi anlayışlarını ikiye indirger ve birine, bireyin eğitimini, yetişmesini ön plâna alan “sanat yoluyla eğitim”, diğerine de sanatın daha iyi anlaşılıp sanat hakkında bilgilenmenin ön plâna alındığı “Sanat için eğitim” desek de, bu iki karşı karşıya gibi duran anlayışın da tarihsel gelişiminde, kavram açısından değişiklikler olmuştur.

* Musa'lara dayalı sanat eğitimi görüşü (musische Erziehung)

** Daha geniş bilgi için bkz., İnci San: Sanat Eğitimi Kuramları, Tan Yayınları, Ankara 1983.

“Eğitim ağırlıklı sanat eğitimi” anlayışında duygusalca yaklaşımın dozu arttıkça sanat eğitilimi açısından bir çeşit romantizme düşüldüğü görülür. Bir bakıma sanata ve sanatsallığa en yakın gibi görünen bu tutum, sanat eğitimi açısından, doğaçtan ve kendiliğinden yaratmaya önem vererek, özellikle çocuğu kendi haline bırakarak, çocuğu sanatçıyla bir tutarak, çoğu kez sanatsal süreçten çok ortaya çıkan sonucu önemseyerek, ve dolayısıyla dersteki her tür karışmayı (müdahale) ortadan kaldırıp bir yöntemsizliğe dek vararak, aslında sanat için bir eğitimi değil, sanat yoluyla, özellikle çocuğun, özgür ifade kazanması, ruh sağlığı açısından boşalması, uyumlu bir kişilik geliştirmesi gibi *eğitsel işlev ve görevleri* ön plâna almıştır. Ayrıca, seçkinci, zaman zaman antidemokratik tutumuyla, soyluluğu, kimi zaman ulusallığı gözetmiş, çoğu kez bilim ve teknolojiye karşı çıkışı ile de söylemsel (diskursif) düşünme'den tümüyle kaçınarak ussal temellerden uzaklaşmıştır.

Sanat ağırlıklı sanat eğitimi ise genellikle usdışı yönelmelerden ve görüsel düşünme'den kaçınmaya çalışarak, sanat derslerini bilimsel bir temele oturtmak istemiştir. Çağdaş sanat, artık eskiden olduğu gibi özellikle Batı uygarlığındaki dinsel anlamda ya da doğa betimlemelerindeki bildirişim taşıma işlevini yitirmiştir. Böyle olunca da insanla dolaysız bir iletişime girmiştir. Bir çok sanat eğitimcisinin bugün birleştikleri nokta, çağdaş sanat eğitiminin, eski geleneksel sanat eğitimine göre daha sınırlı bir işlevi olduğu, bu işlevin de endüstrileşmiş ya da endüstrileşmekte olan bir çağda, bireyleri *sanat ve toplum arasındaki toplumsal sürece* hazırlamak olduğu görüşüdür.

Çoğumuzun yaşamında canlı deneyim ve gerçekliklerin bir parçası olarak günümüz sanatı, çoğunlukla, yüksek nitelikte, temiz, saf görüntülerde olmasa da çevreyi biçimlendirmekte, ayrıca, oldukça bozulmuş biçimlerde kullanım eşyasına, reklâmlara, ev, apartman yapımına, endüstriyel tasar-çizimlere de sızdırmakta, dolayısıyla yaşamımızı etkilemektedir. Özellikle çocuklarımız çevrelerini dolduran karmaşık, uyumsuz bir sanat gerçekliği ile karşı karşıyadırlar. O zaman sanat eğitiminin, günümüzdeki çoğulcu sanatı, anlaşılabilirliği ve toplumdaki işlevi bakımından göz önüne alarak, çocuk, ergen ve yetişkinde doğru bir sanat anlayışı yerleşmesini sağlaması gereklidir. Sanat ile iletişim kurabilmek bakımından kesinlikle gerekli bilgilerin, plânlı sanatsal etkinlikler, yöntemli biçimde yürütülecek görsel yögrumsal çözümlenmelerle iletilmesi zorunludur. *Toplum ile sanat arasındaki iletişim bozukluğu, çağdaş sanat hakkında bilgi vererek, kılgsal ve uygulamalı çalışmalar ile, sa-*

nat ürününü değerlendirme programlarıyla ve ancak bu sanatla ilişki kurularak ortadan kaldırılabılır.

Kitle iletişim araçlarındaki sanat programlarının içerik ve biçim yönünden eleştirme ve değerlendirilmesi de sanat eğitiminin alanına girdiğün, kitle iletişim araçları kendileri de böyle bir sanat eğitimi hareketine katılmalıdırlar.

Şu halde özetle şöyle diyebiliriz. Çağımız ussallaştırmaya yönelmiş, bilimsellik ve teknolojiye önem veren bir çağdır. Bunu yadsımanın ya da bundan kaçmanın bir anlamı yoktur. Dolayısıyla sanat eğitimi de, çocuğı, ergeni, genci ve yetişkinleriyle, karşısına aldığı çağdaş bireyleri, çağının yabancıısı durumuna getirmeden, çağının gereğı bilimsellik ve yöntemlerle, sanat hakkında yoğun bilgiler vererek tümel yaşamındaki sanat gerçekliklerine geniş bir kapsam ve kaplam içinde uzamh (extensiv) biçimde yönelmelidir. Biçimlendirme sorunlarıyla ilgili olarak tümel anlamda, tüm çevre ile birlikte, konut sorunundan nüfus planlamasına ve çevre sağlığına dek, bir sorumluluk duygusunun yerleştirilmesine çalışmalıdır. Endüstrileşme ve teknolojik gelişmeye girdiğimiz, elektronikleşmenin hızlandığı, kitle iletişim araçlarının kullanımının yoğunlaştığı, kentleşme dolayısıyla hava kirliliğı, trafik yoğunluğu gibi oluşumların tam içinde olduğumuz bu yıllarda artık sanat eğitimcisi de sanat eğitimci de bu olgulara yabancı kalamaz (nasıl ki sanat da kalmamaktadır) ve görsel işitsel tüm alanlarla ilgilenip özellikle çocuk ve ergeni bir bilinçlendirme sürecine katmak onun da görevi olmaktadır.

Sanat eğitimi için bilimsellik, ussallık, çağdaşlık demek, çevre korunması, mimari mirasın korunması, geleneksel biçim ve içeriklerin bakım ve korunması gibi boyutları taşırken, bunları en bilimsel yöntemlerle yapmak, fakat aynı zamanda gelenekselin aşılıp yeni ve iyi şeylerin, yeni sanatsal biçimlerinin, yeni düşünülerin yaratılmasına da olanak hazırlamak demektir.

Aynı zamanda sanat eğitimi tümel bir sanat eğitimi, tüm güzel sanatlar dallarını (yazın, şiir, tiyatro, dans, müzik gibi) kapsayan bir eğitim olarak da anlaşılabilir. Bu tıpkı müzsel eğitim anlayışına uygun olarak ve kültürel bir eleştiri olmak üzere ülkemiz için yerindedir. Çünkü günümüzde örgün eğitim dizgesinin ve okul ve üniversitelere giriş sınavlarının giderek söylemsel düşünme biçimlerine tanıdığı ağırlık göz önünde tutulacak olursa, ayrıca kitlesel sanat kültürünün ve pek de sanatsal olduğu söylenemeyecek medya kültürünün baskısı karşısında gerekli bir eğitim biçimidir.

Günümüzde Sanat Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar

Günümüz sanat eğitimi anlayışlarında, ilk bölümdeki Leitmotiflerden bir bölümünün sürdüğünü (çevre bilinci, tarih bilinci, sorumluluk, vd.) söyleyebiliriz.

Ancak demokratikleşen ya da bu yolda olan toplumlarda saptanan kimi öğrenim amaçları biraz daha değişiktir ya da en azından daha değişik slogan ve kavramlarla anlatılmaktadır. Eleştirel çözümleyici yaklaşım, kriz durumlarına alıştırma ve onların üstesinden gelebilme, direnme gücü, zevk alabilme, iletişime açıklık, öngörü kazanma, imgelem ve düşlem gücü, duyuların kültürlendirilmesi, etkileşim yetisini kazanma (öğrencilerin birbirleriyle ve toplum içinde nasıl bilgilenme ve bildirişim sağlayacakları, nasıl düşünce alışverişinde bulunacaklarının kazandırılması), düşünmeyi başkalarına bırakmamayı öğrenme ve *yaratıcılık*, oldukça yeni ya da en azından içerikleri yenilenmiş kavramlardır.

Ayrıca artık;

yalnız ve soyutlanmış tek başına

(birey) öğrenci

yerine grup çalışması ve sosyal etkileşim;

yarışma (rekabet)

yerine birbirinden öğrenme ve yardımlaşma;

üretilmiş olan üzerinde düşünme (Reflexion) ya da kuru bilgilenme

yerine gerçekliklerle etkince hesaplaşma ve gerçeklikleri sorgulama;

model ve ölçütlere (normlara) uyma

yerine düşüncel planda ve değişik malzemeler hakkında kendine özgü ifade yolları bulmak

geçerli olmaya başlamıştır.

Sanat eğitimiyle ilgili tüm çalışmaların genelde yöneldiği asal amaçlardan biri de daha iyi bir geleceğin tasarlanması, *umut üretme*, tasarımların görselleştirilmesi, seslendirilmesi, dramatize edilmesi, bedenle, devinimle ifade edilmesi, yazılması ve canlandırılmasıdır.

Belki de en iyi biçimde yeniden "estetik eğitim" olarak adlandırmamız gereken yeni sanat eğitimi anlayışında, kökleri eskilerde olan ama gündeme çağdaşlaşmış biçimlerle gelen yeni yazma biçimleri, toplu yazınsal yaratmalar; çağdaş dans; yaratıcı drama, yeni müzik ve söz gelimi eğitim müziğinde Orff müzik araçlarının kullanımı; müze eğitimi ve disiplinlerarası yaklaşımla yürütülen proje çalışmaları yer almaktadır.

Okulun kapalı bir kutu gibi görülmeyip, çevreye, dışa açılan bir kurum olabilmesi için de uğraş verilmektedir ve bildiğimiz kadarıyla Batıda bunu en iyi başaranlar sanat eğitimcileri olmaktadır. Yukarıda sözü geçen proje çalışmalarına bir örnek olarak üzere Almanya'daki bir uygulamayı örnek alalım:

Bir Temeleğitim Okulunda "Barış" Konusu:

1981-82 öğretim yılında Berlin'in Zehlendorf semtindeki bir Temeleğitim Okulu, sanat eğitimi derslerinde tema olarak "Barış" konusunu seçmiş, bir proje çalışması gibi yürütülen dersler bütünü 2 aylık bir süre için programlanmıştır*.

Hemen tüm sınıfların katıldığı bu geniş kapsamlı programda, 1. ve 4. sınıfların tem'ası, "Gündelik yaşamda Barış ve Huzur-Ailede ve Arkadaşlar Arasında Barış"; 5. ve 6. sınıflar için ise "Barış Hareketleri; 2. Dünya Savaşı Deneyimleri; Üçüncü Bir Dünya Savaşından Korku" idi.

Alt sınıflar daha çok görsel plastik malzeme ile konularını canlandıracaklardı; 5. ve 6. sınıflar da aynı iletişim yolundan araç olarak yararlanacaklardı. Derslerde işlenen konulardan bazılarını şöyle özetlemek olanaklıdır:

Üçüncü sınıflarda metin ve resimlerden yararlanılarak işlenen "Kızılderililer ve Yokedilişleri" konusu özellikle zavıfın çökertilışı ve topraklarının işgali konusu yöresinde odaklaşmış, barışçıl çözümler için kurgulanan drama çalışmasında maskeler hazırlanmış, sınıfça kızılderili çorbası pişirilmiş, barış piposu hazırlanmıştır. (Malzemedan yararlanma-yaratıcı drama).

Dördüncü sınıflarda, gündelik yaşama ilişkin resim ve fotoğraflar, çizgi romanlar ve başka metinlerden parçalar derlenmiş; "arkadaşlarla, ana babalar ve kardeşlerle yaşanan anlaşmazlıklar ve bunların çözümü" üzerinde oyun, drama ve görsel iletişimle ilgili çalışmalar yapılmıştır.

Beşinci sınıflardan birkaçında, Hitler dön-miyle ilgili olarak kalem alınmış çocuk kitaplarından örnekler üzerinde durulmuş ("Damals war es, Friedrich" ya da "Als Hitler das rosa Kaninchen Stahl" gibi),

* Otfried SCHOLZ: "Krieg und Frieden in der Kunstpaedagogik-Aufgaben und Möglichkeiten Heute", Internationales Symposium Berlin 1985, in: Hdk:Materialien 87, 3; Berlin 1987, s. 169-179.

öğrencilerin yazdıkları ve resimledikleri metinlerle bu örneklere yorumlar getirilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda bir duvar gazetesi ortaya çıkmış ve ortak konu başlığı olarak gazetede “nasyonal sosyalizm döneminde gündelik yaşam” başlığı kullanılmıştır. Yanıt aranan başlıca sorular da şunlar olmuştur: “O dönemde çocuklar ve aileleri nasıl yaşıyorlardı?”, “O zamanlar çocuklar hangi oyunları oynuyorlardı?” (Toplu yazma çalışmaları).

Bir başka beşinci sınıfta savaş ve silahlanmayla ilgili kolaj çalışmaları yapıp, savaş ve silahlara ilişkin imgelerin üstleri çaprazlanmış, yasak im'leriyle kapatılmış, çalışmaların tümünden bir duvar resmi oluşturulmuştur. Aynı sınıf, Berlin kentindeki savaşla ilgili anıt, heykel, şehitlik gibi yerlere bir gezi ve velilerle bir söyleşi-tartışma toplantısı düzenlemiştir. (Görsel iletişimin çeşitli boyutları-toplumsal etkileşim)

Altıncı sınıflar, Barış ile ilgili olarak toplayıp derledikleri tüm şiirleri fotoğraflarla canlandırma çalışması yapmışlardır. (Belge çalışmaları-fotoğraf ve kolaj çalışmaları)

Tüm bu çalışmalar sırasında, pek çok sınıfın katılımıyla çok büyük boyutta “Tüm Dünyadan Çocuklar” adlı bir pano hazırlanmış ve bir Barış Yemeği düzenlenmiştir.

Çalışmalar, veliler ve öğretmenlerin de katıldıkları bir Şenlikle son bulmuştur.

Disiplinlerarası olduğu açıkça görülen bu canlı ve yaratıcı etkinliklerde sorgulama, çözümleme, yargılama, bilgilenme, yeniden düzenleme, estetikleştirme, yeniyi ve geleceği tasarlama boyutları yanısıra, iletişim, etkileşim ve toplumsallaşmanın yer alışı yeni sanat eğitimi anlayışını sergilemektedir.

Bu yolla çocuklar, yalnız bilgilendirme yoluyla asla kalıcı olamayacak bir öğrenmeyi, deneyimleri ve yaşantıları ile kazanmaktadırlar. Bu örnekte belki de en önemli amaç ise, “barış” durumunun yalnızca “savaş olmaması” durumu olmayıp, daha pek çok başka durum ve olguları içermesi gerektiği bilincinin uyandırılmasıdır. Sonuçta, anlamlı bir demokrasi eğitimine, benzer konuların aynı yollarla ve sıklıkla işlenmesiyle varılabileceğini söylemek olanaklıdır.

Bu yeni sanat eğitiminin, genel eğitime canlı katkıları olacağı kesindir. Daha bilimsel bir yaklaşımla, İngiltere’de genel eğitimde öğrenciye deneyim kazandıran, birbirine eşdeğerde başlıca disiplinler olarak

1977'de yayınlanmış bir eğitim raporunda* yer alan sekiz alana göz atacak olursak, yeni sanat ve sanat eğitiminin, bu alanlardan, bir ikisi dışında, hemen tümüyle ilişkisinin olduğunu görürüz:

Alanlar şunlardır (bir önem sıralaması söz konusu değildir):

1. Matematiksel alan,

2. Bilimsel alan,

3. Bedensel alan,

4. Tinsel alan,

5. Etik alan,

6. Dilsel alan,

7. Sosyal ve politik alan,

8. Estetik ve yaratıcı alan. Bu alanların sanat eğitimiyle olan yakın ilişkisi yorum gerektirmeyecek denli açıktır.

Ankara'da Okulöncesi Eğitime Yönelik Bir Uygulama

Ankara'da Yuva Erken Başarı, 1990-1991 yılında başlatıldığı bir uygulamada, birer haftalık, "kavram" projeleri üzerinde çalışmaya başlamış; sonuçları öğretim yılı sonunda bir Etkileşim Toplantısı ve bir Sergi ile kamuoyuna sunmuştur. 4-6 yaş grubuna yönelik bu uygulamada, eğitimcilerce seçilen *tekerlek*, *şeker*, *kaşık*, *toprak* vb. gibi kavram ve sözcükler birer hafta boyunca çocuklarla yapılan tüm etkinliklerin merkezini oluşturmuştur. Sözelimi Şeker nedir? Neye benzer? Şekersiz bir dünya nasıl olur? Şeker renkleri... Şeker nasıl elde ediliyor? gibi sorularla yönlendirilen çocuklar, tartışıp düşünce ürettikleri konuları sonra resme dökmüş, üç boyutlu çalışmalar yapmış, seslerle, danslarla, oyunlarla bedensel anlatıma geçirmiş ve yarattıkları öyküleri anlatmışlardır.

(Bir öykü şöyledir: Bir kasabada şeker üretilmektedir, ancak üretilen şeker öylesine fazla olmuş ki, taşmaya başlamış, tüm sokakları kaplamış, evlere girmeye başlamış. Sonra yağmurlar gelmiş, her yer yıkanmış, sorun çözülmüştür.)

Toprak kavramıyla ilgili olarak sorulan sorular ve alınan yanıtlardan birkaç örnek de şöyledir:

* Department of Education and Science, Curriculum 11-16 (The Red Book) CHMSO, London 1977 (2); Hornbrook sözünü ediyor: Hornbrook, David: Education and Dramatic Art, Oxford 1989, s. 40

1. Toprak Olmasa Neler Olmazdı? (4 yaş grubu)

- Ağaç olmazdı, çiçekler açmazdı.
- Yol yapamazdık, çimenleri koyamazdık.
- Ağaçlar bi de çiçekler açmazdı.
- Araba olmazdı, araba yolu olmazdı.
- Çocuk olmazdı, kağıt olmazdı.

2. Toprak Ne İşe Yarar? (4 yaş Grubu)

- Ağaçları büyütme için
- Sopalar gömülüp, ağaç olması için, çiçeklerin açması, yılanların çıkması için.
- Tohumları koymaya.
- İnsanlar ölünce toprağın altına girer.
- Yerlerde kuruması için.

3. Topraktan Neler Yapabiliriz? (6 yaş grubu)

- Heykel
- Sürahi (çömlekten)
- Deniz kenarında kumla ev yapılır.
- İnşaat yapılır.
- Topraktan şekiller çıkarılır. (Heykel)
- Toprak koleksiyonu yapılır. Tuğladan evin bazı yerlerini yaparız.

4. Toprak Hava Alır mı? Nasıl? (6 yaş grubu)

- Dışarda oldukları için hava alırlar.
- Hava alır. Rüzgarlı günlerde hava toprağın altına gelir ve böylece hava almış olur.
- Hava alır, ama havahı toprak çöker.
- Toprak hava alır. Havasını da havadan alır.
- Toprak hava almaz, topraklar canlı değildir.
- Toprak hava alır, çünkü sularız.

5. Toprak Olmasaydı Neler Olurdu? (6 yaş grubu)

- Çukurlar olurdu, kök olmazdı. Yeryüzünde doğa olmazdı.
- Dünya pis olurdu. İnsanlar dünyadan patır kütür uzaya düşerlerdi. Sandalyeler olmazdı.
- Kuru üzüm yiyemezdik. Arılar da çiçekler olmadığı için olmazdı.
- Köstebekler olmazdı.
- Dünya içine sönerdi.

Böylece sorular açarak, çocukları düşündürterek, düşündüklerini yaratıcı drama yoluyla canlandırıp öykülendirince, çocuğun bilişsel ve duyuşsal alanlarının, yaratıcılığının, etkinliğinin, özgürce üretmenin verdiği zevk ve coşkunun geliştiği açıktır. Türkiye açısından okuldaki öğrenme'yi yaşamla birleştirebilen, öğrencilerin kendilerini bir durum'a sokarak onu kendi deneyimleriyle yaşadıkları bir öğrenme'ye dönüştüren yaratıcı drama yöntemlerinin önemi de ayrıca vurgulanmalıdır.

SONSÖZ

Köktenci biçimde alınmamak koşuluyla ister sanat için eğitim anlayışı ile, ister sanat yoluyla eğitim anlayışıyla olsun, sözselsel, sessel, devinimsel, görsel ve dramatik alanlarda üretken kılınacak çocuk ve ergen için en son erek, yaşamı en son ve en yeni verileriyle anlayabilmek, yani yaşama hazırlıktır. Sanat eğitiminin, gelişimsel ve antropolojik psikolojiyle, sanatla, eğitimle ve diğer sosyo-kültürel olgularla aynı ağırlıkta bağlantılar kurması gerekir. Çocuğun ve ergenin toplumdaki değişmelere koşut olarak değişen durumlarının ve toplumun yetişmekte olanlardan istem ve beklentilerinin izlenmesi gerektiği gibi, toplumdaki kültürel, siyasal, teknolojik, bilimsel değişmelere uygun olarak sanat eğitiminin de ereklere sürekli olarak gözden geçirilmelidir.

Günümüz sanat eğitimi anlayışının gerek tam anlamıyla bir disiplinlerarası alan olarak, gerekse ne yalnızca eğitimi ne de yalnızca sanatı merkeze almayıp, sorunlara çok daha kapsamsal açıdan yaklaşmasıyla, giderek bir kültürlendirme, bilinçlendirme ve bu süreçler içinde ya da bu süreçlerden sonra kendini gerçekten ifade edebilmeyi kazandıran bir yola yöneldiğini vurgulamak gerekir.